

at der er nogen Væsenforskiel inellem, hvad der her findes, det nu dannede Kirkeraad, og en ikke permanent Kirkekommission. Jeg kalder dette en Kirkekommission, jeg veed ikke, om det er kaldt saaledes, det er nok kaldt et Kirkeraad, men efter sit Væsen er det en Kirkekommission, og om denne er permanent eller ikke, er ingen Væsenforskiel, men kun en Gradsforskiel, naar det altsaa ikke er Andet end et Led: af den administrative Ordning. Jeg kan heller ikke være enig med den ærede anden Forespørger (N. S. Larsen), som udtalte, at der indenfor den administrative Ordning ikke kan gives administrative Organer Besøielse uden ved Lov; det anerkjender jeg paa ingen Maade som en i vor Statsforvaltningsret grundet Sætning.

Men saa er det andet Spørgsmaal: Ligger der en Overtrædelse af de Grændser, som ere satte for Administrationen i Følge den gjældende Kirkeforfatning og Lovgivningens Grundsaetninger, i Resolutionens andet Punkt, som er en instruktiv Bestemmelse for Kirkeministeren. Derom udtalte det ærede Medlem, som sidst talte, at instruktiv Bestemmelser, som indeholde noget Vaand — formelt, kan man jo sige, ligger her et Vaand paa Kirkeministeren — kunne ikke paalægges en Minister; det strider mod den Ministerfrihed, som er grundlovmæssig hjemlet. Der synes det ærede Medlem mig imidlertid at forvegle to Ting. Der kan godt være andre Vaand paa en Minister end de, der omtales i Grundloven. Grundloven lægger blot visse Vaand med grundlovmæssig Kraft paa Ministeren, saaledes Henvendelsen til Rigsdagen og Forelæggelsen i Statsraadet; men der kan ved Siden deraf færdes godt være lovmæssige, ikke grundlovmæssige, men lovmæssige Vaand, og endelig ogsaa Vaand af administrativ Natur. Det vilde være et Lovanliggende, hvis her var paalagt Ministeren et Vaand, som ikke Administrationen kunde løse, saaledes som i Mindretalsforslaget i 1858, hvori en nuværende Landssthingsmand udtalte, at hele Kirkeraadets lovmæssige Betydning skal være denne, at ingen Anordning kan udkomme om kirkelige Sager, førend Kirkeraadet er hørt; men der er aldeles ikke Tale om Lovgivningsmagten. Naar der her lægges lovmæssige Vaand paa Ministeren, Vaand, som Administrationen ikke selv kan styde fra sig, saa maa der naturligvis Lov til. Men her er kun Tale om et administrativt Vaand. At der nu i vor Forvaltning ikke skulde være talrige, tallose Vaand, snart bestemte ved Praxis og snart ved enkelte Bestemmelser eller ved vor Lovgivnings Grundsaetninger, med Hensyn til Maaden,

hvorpaa en Minister ligesaa vel som enhver anden administrativ Autoritet skal udføre sin Virksomhed, maa jeg bestemt benægte. Det Væsentlige er, som ogsaa den høitæredede Minister udtalte, at det kun er et administrativt Vaand, et Vaand, der kan løses af Administrationen selv, haade i Almindelighed og i ethvert givet Tilfælde, thi selv om der ikke stod „i Reglen“, vilde det staa i Administrationens Magt i ethvert givet Tilfælde at sige, at Bestemmelserne ikke skal efterkommes (Afbrydelse). Ja, det vilde kunne ske. Nu staar der „i Reglen“, hvorved det endog bliver Kirkeministerens Sag i ethvert givet Tilfælde at afgjøre efter sit Skjøn, om den almindelige Regel eller Undtagelsen skal følges. Hvad der i dette Tilfælde gaar ud over Administrationens Grændser efter vor Lovgivnings Grundsaetninger, det formaar jeg ikke at indse. Jeg skjønner derfor ikke, at der enten efter Grundlovens § 75 eller efter vor Lovgivnings almindelige Grundsaetninger om, hvad der er Grændsen mellem Administrationen og Lovgivningsmagten, her foreligger Noget, som med Føie kan kaldes grundlovstridigt. Et ganske andet Spørgsmaal er, om dette er en Opfyldelse af Grundlovens Bestemmelse. Det er det imidlertid aldeles ikke og prætenderer da heller ikke at være det. Det kan det heller ikke være. Grundlovens Bud kan kun opfyldes ved en eller flere Love. Det er aldeles klart. Det er ikke en Opfyldelse af Grundlovens Bestemmelse, ligesaa lidt som det at lade være at gjøre Nogetsomhelst er en Opfyldelse deraf. Vi have levet siden 1862, troer jeg, det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) sagde, uden at gjøre Forsøg paa at opfylde ialtfald visse Dele af Grundlovens Bestemmelser; men det kan ikke kaldes grundlovstridigt, ligesaa lidt som det kan kaldes grundlovstridigt, at der ikke i de senere Aar er forelagt Forslag om Rævninernes Indførelse, og det forhindrer jo ligesaa lidt fra at gjøre Forandring iøvrigt, som man kan forhindres i at gjøre Forandring i Retspleien, saa længe Grundlovens Bud i den Henseende ikke er opfyldt paa den Maade, som Grundloven forudsætter. Her foreligger ikke juridiske Vaand, men et politisk og moralsk Vaand. Jeg kunde derfor forstaa, om man vilde rejse det Spørgsmaal: Er denne Bestemmelse — politisk og moralsk set — i Strid med den Aand, som Grundlovens Bestemmelser om Folketkirkens Ordning indeholder? Det forekommer mig nu, at man for det Første ikke kan behreide Ministeren, — det er i det Mindste mig noget Nyt — at han ikke forsøger at gennemføre denne Side af Folketkirkens Forsat-